

شته های کلزا

رده بندی:

Arthropoda	← شاخه:
Insecta (hexapoda)	← رده:
Homoptera	← راسته:

شته ها عمدتاً با تغذیه از جوانه انتهایی می توانند منجر به اختلال در دانه بندی و نتیجتاً کاهش عملکرد و میزان درصد روغن گردند. آنها در هوای معتدل اواخر زمستان تا بهار به شدت تکثیر می شوند و در عرض ۲ هفته قادر هستند به سطح آستانه خسارت اقتصادی برسند و از آنجا که شرایط مطلوب دمایی آنها با زمان غنچه دهی و گل کردن کلزا (حساس ترین مرحله زراعت کلزا) انطباق دارد، لذا می بایست این مرحله مورد توجه جدی قرار گیرد. از شته های فعال روی کلزا می توان به شته شلغم، شته مومی کلم، شته سبز هلو و شته سیب زمینی اشاره نمود.

شته شلغم:

Lipaphis erysimi

زرد تا سبز زیتونی به طول ۱/۴ تا ۲/۴ میلی متر، دارای کلنی های متراکم و همچنین خطوط مومی تیره و کدر در روی شکم.

شته مومی کلم:

Brevicoryne brassicae

(Grey Cabbage Aphid) خاکستری تا تیره و سبز

متوسط ۱/۶ تا ۲/۸ میلی متر، دارای کلنی های متراکم وهمواره با موم سفیدآردی پوشیده شده است.

شته سبز هلو:

Myzus persicae

(Green Peach Aphid) زرد تا سبز کم رنگ، صورتی

یا قرمز، ۱/۲ تا ۲/۲ میلی متر و دارای لکه های سیاه در روی شکم بالغ های بالدار.

شته سیب زمینی:

Macrosiphum euphorbiae

زرد کم رنگ تا سبز متمایل به صورتی، به طول ۱/۷ تا ۳/۶ میلی متر و دارای چشمان قرمز.

که از این بین با توجه به اهمیتشان در روی کلزا به بررسی خصوصیات شته مومی کلم می پردازیم.

این شته در سال ۱۳۱۷ توسط مرحوم افشار تشریح که در حال حاضر در اکثر نقاط کشور انتشار دارد.

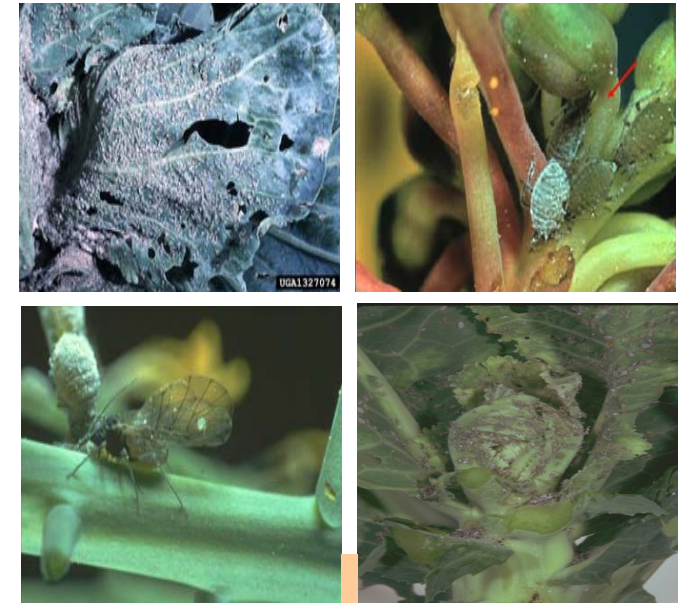
<i>Sternorrhyncha</i>	زیر راسته
<i>Aphidoidea</i>	بالا خانواده
<i>Aphididae</i>	خانواده

مرفولوژی:

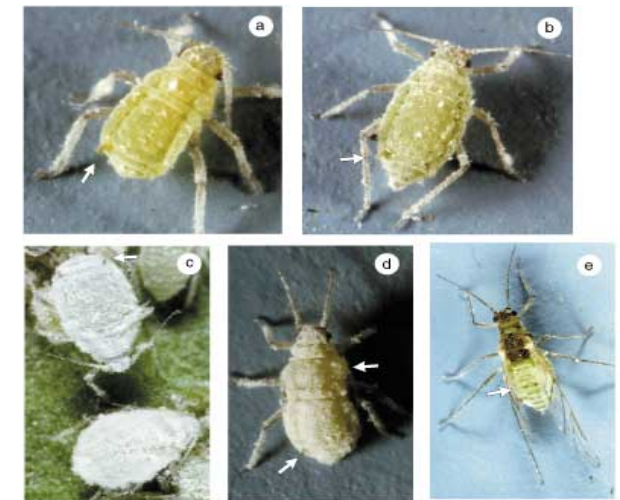
تخمها سیاه و شلجمی، کورنیکولها کوچک و وسط آنها قطور و حدود ۰/۱۶ میلی متر و به رنگ قهوه ایی تیره می باشند.

شته های ماده بی بال به رنگ سبز روشن تا تیره و بدن از ماده مومی آردمانندی پوشیده است. همچنین لکه ای تیره از روی سر تا روی شکم امتداد دارد. ماده های بالدار کاملاً سبز رنگ و پوشیده از ماده مومی شکل می باشد.

سر و سینه آنها خاکستری تیره بوده و لکه ای تیره از سر تا روی شکم امتداد دارد.

Brevicoryne brassicae

(a) پوره جوان
(b) حشره بی بال
(c) دو حشره بی بال
(d) پوره با بالهای ابتدایی
(e) حشره بالدار

بیولوژی:

در فصل پاییز، شته های بالدار روی خاک و نزدیک طوقه بوته ها جمع شده و سپس افراد نر و ماده را در آنجا بوجود می آورند. شته های ماده حاصله ماده های دیگری را بوجود خواهند آورد که نرها با آنها جفت گیری نموده و تخمگذاری می کنند. هر شته ماده روزانه ۳ تا ۴ عدد تخم روی دمبرگها و یازبربرگها می گذارد و پس از تغریخ، شته های حاصل از آنها راشته های موسس می نامند. که به روش پارتنوژنز (بکرزایی) تولید مثل و چندین نسل را در تابستان ایجاد می کنند. شته های ماده در زندگی خود ۸۰ تا ۱۰۰ پوره زائیده که هر کدام از پوره ها چند روز بعد اقدام به تولید مثل خواهد نمود اگر در فصل تابستان مواد غذایی برای شته های کافی نباشد شته های بالدار ظاهر شده و به مزارع مجاور پرواز می نمایند.

این حشرات در حدود ۱۵ تا ۲۰ نسل دارند و قادر هستند دمای ۱۰- تا ۳۵ درجه سانتی گراد را تحمل نمایند. این آفت در دمای بالای ۴۰ درجه از بین خواهد رفت. شته ها با مکیدن شیره از گیاه باعث ضعف عمومی گیاه، پیچیدگی برگها، تاخیر در رشد، عدم تلقیح برخی از گلها، دیرسی محصول و نهایتاً اختلال در رشد و کاهش عملکرد می شوند.

مبارزه:

کنترل علفهای هرز نظیر خردل، تربچه وحشی و ... که شته ها قادر هستند در روی آنها تکثیر شوند. ارقام دیرس و یا دیرکاشت خسارت زیادی خواهند دید. از این روکشت زودتر و یا استفاده از ارقام زودرس می تواند

بدلیل عدم انطباق دوران اوج فعالیت شته ها با زمان غنچه دهی تا گلدهی گیاه مفید واقع گردد. با توجه به خسارت آفت از حاشیه ها می توان در صورت نیاز و در مرحله اول اقدام به سمپاشی حاشیه ها و بصورت لکه ای نمود. معمولاً آستانه خسارت اقتصادی برای شته ها را ۲۱ کلونی در متر مربع و یازمانیکه ۲۵ میلیمتر از خوشه گل ساقه اصلی از شته پوشیده شده باشد، در نظر می گیرند. استفاده از حشره کشهای اختصاصی مانند پیریمیکارپ (پریمور) الیتردرهزار و یا دیگر حشره کشها نظیر اندوسولفان ۳۵٪ (تیودان) ۳ در هزار، تیموتون ۲۵٪ (اکاتین) ۱ در هزار، اکسی دیمتون متیل ۲۵٪ (متاسیستکس) ۱ در هزار، هپتنتفوس (هوستاکوئیک) ۱ در هزار، فوزالون (۲ تا ۲/۵ لیتر در هکتار)، دیازینون (۱ تا ۱/۵ لیتر در هکتار)، می توان استفاده نمود.

منابع:

- بهداد، ابراهیم. دایره المعارف گیاهپزشکی ایران.
- خانجانی، محمد. آفات گیاهان زراعی ایران.
- عرشی، یوسف. شته های کانولا (ترجمه)
- مقالات اینترنتی.